

نقش اندازه مؤسسه حسابرسی شرکت سرمایه‌پذیر بر کسب سود معاملاتی صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک

غلامرضا سلیمانی امیری^۱

استاد، گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران

مهديه حیدری فراهانی

دانشجوی دکتری، گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران

(تاریخ دریافت: ۱ اسفند ۱۴۰۲؛ تاریخ پذیرش: ۱۴ آبان ۱۴۰۳)

اندازه مؤسسه حسابرسی، به عنوان یکی از عوامل کلیدی در کیفیت خدمات حسابرسی شناخته می‌شود. موسسات بزرگ‌تر، به دلیل برخورداری از منابع مالی بیشتر، نیروی انسانی متخصص‌تر و زیرساخت‌های قوی‌تر، قادر به ارائه خدمات حسابرسی با کیفیت بالاتری هستند. این کیفیت بالاتر، به کاهش ریسک اطلاعاتی و افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران به صورت‌های مالی صندوق منجر می‌شود. در نتیجه، سرمایه‌گذاران با اطمینان بیشتری به خرید و فروش واحدهای صندوق اقدام کرده و این امر می‌تواند به افزایش حجم معاملات و در نهایت، کسب سود معاملاتی بیشتر برای صندوق شود. پژوهش حاضر باهدف بررسی نقش اندازه مؤسسه حسابرسی شرکت سرمایه‌پذیر بر کسب سود معاملاتی صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک، داده‌های ۱۸ صندوق طی سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۱ بررسی و در نهایت ۱۴۴۷ سال - شرکت که برای صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک سود معاملاتی داشته‌اند، انتخاب و با استفاده از رگرسیون چندگانه و آزمون *t welch* تجزیه و تحلیل صورت گرفت. نتایج بیانگر آن بود در کسب سود معاملاتی صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک، صورت‌های مالی حسابرسی شده توسط مؤسسات حسابرسی با رتبه یک و مؤسسات حسابرسی ادغام شده، تأثیرگذار است. به عبارت دیگر، شرکت‌های سرمایه‌پذیر که صورت‌های مالی آن‌ها توسط مؤسسات حسابرسی با رتبه یک حسابرسی می‌شوند، سود معاملاتی بیشتری برای صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک به همراه دارند. از سویی دیگر، شرکت‌های سرمایه‌پذیر حسابرسی شده توسط مؤسسات حسابرسی ادغام شده، سود معاملاتی صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک را کاهش می‌دهند.

واژه‌های کلیدی: صندوق سرمایه‌گذاری مشترک، حسابرس شرکت سرمایه‌پذیر، رتبه‌بندی شرکت‌ها، مؤسسات حسابرسی ادغام شده.

¹ gh.soleymani@alzahra.ac.ir

© (نویسنده مسئول)

مقاله علمی - پژوهشی

مقدمه

صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک از جمله ابزارهای مؤثر در بازار سرمایه هستند و می‌توانند نقش مؤثری در توسعه بازار و افزایش مشارکت سرمایه‌گذاران داشته باشند. صندوق‌های سرمایه‌گذاری از یک سو به توسعه پایدار بازار سرمایه کمک کرده و از سویی دیگر، ورود افراد غیرحرفه‌ای به بازار مالی را تسهیل کرده و با تشکیل پرتفویی از دارایی‌ها، ضمن کسب بازدهی مناسب، ریسک سرمایه‌گذاران را کاهش می‌دهد [۲]. صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک برای تصمیم‌گیری در مورد سرمایه‌گذاری‌های خود، از انواع مختلفی از اطلاعات (اطلاعات مالی، اطلاعات اقتصادی و بازار، اطلاعات تحلیلی) استفاده می‌کنند. صورت‌های مالی حسابرسی شده شرکت‌ها، اطلاعات مهمی را در مورد وضعیت مالی ارائه می‌دهد. این اطلاعات برای مدیران صندوق‌های سرمایه‌گذاری که وظیفه سرمایه‌گذاری پول سرمایه‌گذاران را بر عهده دارند، بسیار مهم است. از سویی دیگر، مهم است که صورت‌های مالی توسط چه کسی تأیید شده است، زیرا این امر می‌تواند در ارزیابی کیفیت حسابرسی و اعتبار صورت‌های مالی کمک کند [۱۷].

یکی از عوامل سنجش کیفیت حسابرس، اندازه حسابرس است. دی آنجلو [۱۶] اندازه حسابرس را به‌عنوان یک معیار کیفیت حسابرس معرفی و بیان می‌کند شرکت‌هایی که توسط حسابرسان بزرگ به دلیل شهرت بالا و تعداد مشتریان زیاد حسابرسی می‌شوند، به احتمال زیاد استقلال خود را حفظ می‌کنند. از این‌رو، این احتمال وجود دارد که شرکت‌های سرمایه‌پذیری که صورت‌های مالی آن‌ها توسط مؤسسات حسابرسی با رتبه یک حسابرسی می‌شوند، سود معاملاتی با کیفیت تری را ارائه می‌کنند و این سود ممکن است متفاوت تر از سایر صندوق‌ها باشد. اندازه حسابرس علاوه بر رتبه‌بندی شرکت‌ها می‌تواند در ادغام مؤسسات نمایان شود. به عبارتی دیگر، مؤسسات حسابرسی برای رسیدن به اهداف خود با هم ادغام شده تا به توانایی‌های مفیدی دست پیدا کند. در حالی که این امر، منجر به کاهش استقلال حسابرسان شده و احتمال وقوع تبانی بین حسابرس و مدیریت و کاهش کیفیت حسابرسی را به همراه داشته باشد. از این‌رو انتظار می‌رود شرکت‌های سرمایه‌پذیری که توسط مؤسسات حسابرسی ادغام شده حسابرسی شده‌اند، اطلاعات مفید کمتری در اختیار صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک قرار داده و سود معاملاتی کمتری برای صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک به همراه داشته باشند. با توجه به اهمیت اطلاعات مفید و سودمند و قابل اعتماد مؤسسات حسابرسی برای ذی‌نفعان، از جمله صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک، پژوهش‌هایی در ارزیابی عملکرد با مدیریت صندوق، کارایی بازار و تعداد واحد سرمایه‌گذاری صندوق و ... انجام شده است. تاکنون پژوهشی که به بررسی اندازه مؤسسه حسابرسی شرکت سرمایه‌پذیر به‌عنوان یکی از عوامل مؤثر بر عملکرد صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک بررسی نماید، انجام نشده و انتظار می‌رود اندازه حسابرس شرکت سرمایه‌پذیر (رتبه‌بندی مؤسسات حسابرسی و ادغام مؤسسات) بر کسب سود معاملاتی صندوق سرمایه‌گذاری مشترک، تأثیر گذار باشد. بنابراین این سوال بیان می‌شود آیا اندازه حسابرس شرکت سرمایه‌پذیر بر کسب سود معاملاتی صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک تأثیر گذار است یا خیر؟

مبانی نظری و پیشینه پژوهش:

صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک: بر طبق بند ۲۰ ماده ۱ قانون بورس اوراق بهادار، صندوق سرمایه‌گذاری نهاد مالی است که فعالیت اصلی آن سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار است و مالکان آن به نسبت سرمایه‌گذاری خود در سود و زیان شریک هستند. این صندوق‌ها به‌عنوان یکی از مهم‌ترین واسطه‌های مالی، از طریق انتقال سرمایه از دارندگان منابع به سمت مصرف‌کنندگان را برعهده دارند [۱]. در شکل‌گیری صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک اقدامات زیادی انجام شد و اولین صندوق سرمایه‌گذاری مشترک «صندوق سرمایه‌گذاری کارآفرین» در تیرماه ۱۳۸۶ فعالیت خود را آغاز کرد و امروزه بر تعداد این صندوق‌ها افزوده شده است. برخی از ضرورت‌های تشکیل این صندوق‌ها عبارت است از: کمک به گسترش بازار سرمایه، رفع کمبود نقدینگی شرکت‌های سرمایه‌گذاری، کمک به مهار تورم و فراهم‌ساختن بستری برای سرمایه‌گذاری منظم و مداوم [۹].

ویژگی‌های اصلی صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک شامل: (۱) نقدشوندگی بالا، مدیریت حرفه‌ای، عدم تضمین اصل و فرع سرمایه‌گذاری در صندوق‌ها، امکان سرمایه‌گذاری مجدد عایدات و ... می‌باشد [۵].

صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک بر اساس ترکیب دارایی‌ها، در انواع مختلفی به‌صورت صندوق‌های سرمایه‌گذاری در سهام، با درآمد ثابت و مختلط تقسیم می‌شوند [۶]. صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک، با سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار مختلف به دنبال کسب سود برای سرمایه‌گذاران خود هستند.

سود معاملات: از مهم‌ترین مسائل در مورد صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک میزان استفاده از منابع به‌صورت کارا در جهت افزایش بازدهی و سود معاملاتی است [۱]. با توجه به منابعی که صندوق‌های سرمایه‌گذاری در اختیار دارند، استفاده بهینه و دستیابی به اطلاعات صحیح و قابل‌اتکا صورت‌های مالی، به‌عنوان گزارشی از عملکرد شرکت‌ها اهمیت خاصی پیدا می‌کند. یکی از ارکان اصلی اطمینان‌بخشی برای صورت‌های مالی شرکت‌های سرمایه‌پذیر، گزارش حسابرسان هست.

حسابرسان با جمع‌آوری شواهد حسابرسی و انتقال یافته‌های خود به ذی‌نفعان، اطمینانی از اعتبار اطلاعات حسابداری ارائه می‌کنند که به تخصیص منابع و کارایی قرارداد کمک می‌کند. حسابرسان برای دستیابی به سطح اطمینان کافی برای صورت‌های مالی، باید وظایف و روش‌های حسابرسی مختلفی مانند ارزیابی ریسک، روش‌های تحلیلی، ارزیابی‌های کنترل داخلی و آزمون‌های اساسی را انجام دهند [۱۹ و ۲۰].

پژوهش [۲۱] تأثیر کیفیت حسابرسی به‌عنوان تعدیل‌کننده بر رابطه بین شاخص‌های عملکرد مالی و بازده سهام را بررسی کردند. نتایج آن‌ها بیانگر این بود که نظر حسابرسان رابطه بین بازده سهام تجاری و EPS، BV و DPS را تعدیل می‌کند، اما رابطه بین بازده سهام شرکت و جریان‌های نقدی (CFO) را تعدیل نمی‌کند. این مطالعه نشان داد که نهادهای نظارتی مانند بخش کنترل شرکت‌ها (CCD) و ASE باید اطمینان حاصل کنند که مؤسسات حسابرسی محلی در اردن کیفیت حسابرسی خود را بهبود می‌بخشند تا با ۴ مؤسسه حسابرسی بزرگ برابری کنند تا معیارهای عملکرد مالی و بازده سهام خود را

بهبود بخشند. پژوهش [۱۳] ساختار مالکیت، کیفیت حسابرسی و مدیریت سود واقعی را بررسی کرده و به این نتیجه رسیدند که کیفیت حسابرسی و ساختارهای مالکیت به صورت هم‌زمان و متقابل بر یکدیگر تأثیر مثبت و معناداری دارد و مدیریت سود و کیفیت حسابرسی اثر متقابل هم‌زمان منفی بر یکدیگر داشته و افزایش هر یک با کاهش متغیر دیگر می‌انجامد. پژوهش [۳] به بررسی تأثیر کیفیت حسابرسی بر عملکرد مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند و به این نتیجه رسیدند که اندازه حسابرسی و استقلال حسابرسی نیز رابطه مثبت و معناداری با ROA دارند. در نهایت، مشخص شد که استقلال حسابرسی در عملکرد مالی قدرتمندتر از اندازه حسابرسی است. اندازه حسابرسی می‌تواند بر کیفیت حسابرسی و اعتبار صورت‌های مالی تأثیرگذار است. دو معیار اندازه حسابرسی، رتبه‌بندی مؤسسات حسابرسی و مؤسسات حسابرسی ادغام شده است.

رتبه‌بندی مؤسسات حسابرسی: سازمان بورس اوراق بهادار بر طبق ماده ۱۰ دستورالعمل طبقه‌بندی مؤسسات حسابرسی سال ۹۱ هر سال یکبار مؤسسات حسابرسی را بر اساس معیارهای زیر طبقه‌بندی می‌کند [۹]:

- ۱) ارزیابی شرکا
  - ۲) ارزیابی کارکنان مؤسسه حسابرسی
  - ۳) ارزیابی ساختار و سازمان مؤسسه
  - ۴) ارزیابی تنوع ارائه خدمات
  - ۵) ارزیابی کیفیت کار خدمات حسابرسی
  - ۶) معیارهای تخلف شامل الف) سوابق تخلفاتی شریک مؤسسه طی ۵ سال اخیر ب) سوابق تخلفاتی شریک مؤسسه حسابرسی طی ۵ سال اخیر
- جمع امتیازات مؤسسه حسابرسی معتمد بر اساس معیارهای فوق، مبنای تعیین طبقه مؤسسه حسابرسی معتمد است. مؤسسات حسابرسی معتمد به ترتیب بیشترین امتیاز، در چهار طبقه «اول»، «دوم»، «سوم» و «چهارم» قرار می‌گیرند [۴].

پژوهش [۱۴] رابطه بین اندازه حسابرسی و مدیریت سود در چین را بررسی کرده‌اند. نتایج نشان می‌دهد که مدیریت سود برای مشتریان هشت مؤسسه حسابرسی بزرگ چین کمتر است. پژوهش [۱۲]، تأثیر محافظه‌کاری حسابرسی و رتبه‌بندی مؤسسات حسابرسی بر مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی بررسی کردند به این نتیجه رسیدند که شرکت‌هایی که حسابرسی آنها توسط مؤسسات رتبه برتر انجام شده است مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی کمتری داشته‌اند. پژوهش [۱۰] رابطه کیفیت حسابرسی و ارتباط با ارزش سود و ارزش دفتری سرمایه با نگاهی بر رتبه‌بندی مؤسسات حسابرسی معتمد سازمان بورس و اوراق بهادار تهران را بررسی کردند. نتایج این پژوهش نشان داد که انجام حسابرسی توسط مؤسسات رتبه الف موجب افزایش ارتباط با ارزش شرکت‌ها می‌گردد.

رتبه‌بندی مؤسسات حسابرسی، عاملی محرک برای شرکت‌های بزرگ و بورسی جهت بهره‌گیری از خدمات باکیفیت حسابرسی است. این امر، اعتماد ذینفعان داخلی و خارجی، از جمله صندوق‌های

سرمایه‌گذاری مشترک را جلب کرده و به آن‌ها اطمینان می‌دهد که اطلاعات مالی شرکت‌ها دقیق و قابل اتکا است. در نتیجه، تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاری با اطمینان بیشتری صورت گرفته و احتمال دستیابی به سود معاملاتی بالاتر افزایش می‌یابد. بر اساس این مبانی، فرضیه نخست پژوهش به صورت زیر تدوین می‌شود:

فرضیه اول: رتبه یک بودن مؤسسه حسابرسی شرکت‌های سرمایه‌پذیر، بر کسب سود معاملاتی صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک به طور مثبت تأثیر می‌گذارد.

ادغام مؤسسات حسابرسی:

ادغام را می‌توان از دو دیدگاه قانونی و اقتصادی تعریف کرد. دیدگاه قانونی بر ساختار قانونی تأکید دارد که بر اساس آن دو یا چند مؤسسه حسابرسی ادغام شده و یک مؤسسه قانونی باقی می‌ماند و واحدهای ادغام شده تحت عنوان مؤسسه جدید فعالیت می‌کند. از دیدگاه اقتصادی ادغام به سه دسته افقی، عمودی و متنوع تقسیم می‌شود. این نوع طبقه‌بندی به فعالیت مؤسسات ادغام شده بستگی دارد. ادغام در مؤسسات حسابرسی باعث هم‌افزایی به منظور حداکثرسازی نقاط قوت شرکت‌های متحد شده برای رسیدن به اهداف است [۸].

ادغام مؤسسات حسابرسی به دلایلی انجام می‌شود: (۱) تکمیل کار تخصصی در مؤسسات (۲) امکان ارائه خدمات ویژه تخصصی و سودآوری بیشتر (۳) گسترش خدمات حرفه‌ای در محدوده‌ای فراتر از جغرافیای استقرار مؤسسات و (۴) بالاتر رفتن رتبه مؤسسات. ادغام مؤسسات حسابرسی از سال ۹۴ بر اساس دستورالعمل ادغام مؤسسات حسابرسی مصوب ۱۳۸۴/۱۲/۱۷ شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران به وقوع پیوست و حال حاضر ۲۸ ادغام و ۲ خروج از ادغام وجود داشته است [۷].

پژوهش [۱۵] کیفیت خدمات حسابرسی پس از ادغام در سطح مؤسسات حسابرسی را بررسی کردند و به این نتیجه رسیدند که کیفیت خدمات آن‌ها پس از ادغام به دنبال هم پوششانی دفاتر ارائه خدمات حسابرسی و افزایش تمرکز بازارهای محلی حسابرسی افزایش می‌یابد. پژوهش [۱۸]، بیان کردند که پس از ادغام مؤسسات حسابرسی، ساعت کار آن‌ها بدون تأثیر بر کیفیت حسابرسی کاهش می‌یابد و در واقع ادغام تأثیری بر کیفیت حسابرسی نخواهد داشت. پژوهش [۸] ادغام مؤسسات حسابرسی و تأخیر در گزارش حسابرسی را بررسی کرده و به این نتیجه رسیدند که ادغام شکلی میان مؤسسات حسابرسی نه تنها باهدف سوداگرایی و افزایش سهم بازار صورت گرفته، بلکه تنها منتفع این رخداد مؤسسات حسابرسی درگیر ادغام بوده‌اند و صاحب‌کاران و سهام‌داران از بابت دریافت گزارش حسابرسی به‌موقع منتفع نگردیده‌اند.

ادغام مؤسسات حسابرسی، با توجه به تجمیع منابع و تخصص، می‌تواند بر عملکرد شرکت‌ها تأثیرگذار باشد. برخی مطالعات نشان می‌دهند که مؤسسات حسابرسی ادغام شده، به دلیل برخورداری از نیروی متخصص‌تر و گسترده‌تر، قادر به ارائه خدمات با کیفیت بالاتری هستند. این امر می‌تواند به بهبود کیفیت اطلاعات مالی شرکت‌ها و افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران منجر شود. بر این اساس، فرضیه دوم پژوهش به شرح زیر است:

فرضیه دوم: مؤسسات حسابرسی ادغام شده، بر کسب سود معاملاتی صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک به طور مثبت و معناداری تأثیر می‌گذارد.

روش‌شناسی پژوهش:

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش علی - مقایسه‌ای (پس رویدادی) و از نظر بعد زمانی مقطعی است. در این پژوهش برای جمع‌آوری اطلاعات مرتبط با مبانی نظری، از روش کتابخانه‌ای استفاده شده است. داده‌ها از طریق نرم‌افزار ره‌آورد نوین، سایت رسمی سازمان بورس، بانک اطلاعاتی سازمان بورس اوراق بهادار تهران (کدال)، جمع‌آوری و با نرم‌افزار Stata ۱۷ تجزیه و تحلیل داده‌ها شده است.

جامعه آماری پژوهش:

جامعه آماری پژوهش، صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک با درآمد ثابت بوده است. با توجه به این که گزارش پرتفوهای سرمایه‌گذاری از سال ۱۳۹۶ افشا شده است، دوره پژوهش از سال ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۱ انتخاب شده و ۱۸ صندوق سرمایه‌گذاری مشترک، به‌عنوان نمونه برگزیده شده‌اند. نمونه اولیه شامل ۲۵۴۰ سال - شرکت سرمایه‌پذیر بوده که پس از بررسی سود و زیان معاملاتی، ۱۴۴۷ سال - شرکت سرمایه‌پذیر که سود معاملاتی کسب کرده اند، به‌عنوان نمونه نهایی در نظر گرفته شده است که در جدول ۱ اطلاعات تفصیلی بیان شده است.

جدول ۱. تعداد سال - شرکت‌های نمونه پژوهش

ردیف	نام صندوق	تعداد شرکت‌ها					
		۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱
۱	آسمان یکم	۱۱	۹	۲۷	۲۲	۲۱	۲۹
۲	افق روشن	۸	۱۰	۲۵	۲۱	۲۴	۳۱
۳	افق کارگزاری	۲	۴	۲	۳	۴	۲
۴	افق	اطلاعات نبود	۱۸	۲۲	۲۰	۱۳	۳۴
۵	امید توسعه	۱۱	۱۸	۱۸	۲۰	۱۳	۲۷
۶	بورسیران	۲۶	۱۷	۲۴	۱۱	۱۰	۱۵
۷	پویا	۱۳	۲۱	۳۰	۲۵	۱۹	۳۴
۸	حافظ	۱۲	۱۴	۲۶	۱۶	۱۳	۲۰
۹	دماسنج	۱۰	۱۴	۱۹	۱۰	۲۸	-

۱۰۰	۲۴	۱۳	۱۵	۲۹	۱۳	۶	ذوب آهن نو ویرا	۱۰
۸۸	۲۷	۱۶	۹	۱۲	۱۶	۸	سبحان	۱۱
۴۹	۱۱	۱۳	۷	۴	۱۴	در سهام نداشت	سپهر تدبیرگران	۱۲
۱۱۴	۱۵	۳۰	۳۰	۱۸	۱۰	۱۱	کاریزما	۱۳
۵۲	۱۴	۱	۸	۱۴	۸	۷	کوثر	۱۴
۴۷	۱۴	۷	۵	۷	۸	۶	گنجینه ارمغان	۱۵
۵۷	۱۸	۸	۱۳	۱۴	۴	اطلاعات قابل خواندن نیست	گنجینه مهر	۱۶
۱۴۷	۲۷	۲۰	۲۸	۳۸	۲۵	۹	مبین سرمایه	۱۷
۷۴	۱۶	۱۳	۹	۱۸	۸	۱۰	نوید انصار	۱۸
۱۶۲۴	۳۵۶	۲۶۶	۲۷۲	۳۴۷	۲۳۱	۱۵۰	جمع	
۱۷۷	حذف سال شرکت‌ها به دلیل نبود اطلاعات کافی							
۱۴۴۷	تعداد سال شرکت‌های مورد مطالعه							

الگوهای پژوهش:

برای آزمون فرضیه‌ها از مدل تعدیل یافته رگرسیون چندمتغیره مطالعه [۱۷] با تعدیلات در متغیرها برای مطابقت با محیط مورد مطالعه بهره گرفته و دو مدل (۱) و (۲) طراحی شده است:

مدل (۱)

$$Gain = B_1 + B_2 \text{Rank Audit} + B_3 \text{Size} + B_4 \text{BM} + B_5 \text{ROA} + B_6 \text{Leverage} + B_7 \text{Turnover} + B_8 \text{Return} + B_9 \text{Beta} + B_{10} \text{Holdingsize} + \varepsilon$$

مدل (۲)

$$Gain = B_1 + B_2 \text{Merge Office} + B_3 \text{Size} + B_4 \text{BM} + B_5 \text{ROA} + B_6 \text{Leverage} + B_7 \text{Turnover} + B_8 \text{Return} + B_9 \text{Beta} + B_{10} \text{Holdingsize} + \varepsilon$$

متغیرهای پژوهش:

تعریف عملیاتی متغیرهای پژوهش بیانی از نحوه اندازه‌گیری و سنجش متغیر است. این تعریف، به متغیر کمک می‌کند تا متغیر موردنظر را به صورت عینی و قابل اندازه‌گیری تعریف کند. از این رو، تعریف عملیاتی متغیرهای پژوهش براساس پژوهش [۱۷] در جدول ۲ به شرح زیر بیان شده است.

جدول ۲. تعریف عملیاتی متغیرهای پژوهش

نوع متغیر	نام متغیر	روش اندازه‌گیری	نماد
متغیر وابسته	سود معاملاتی	تفاوت بهای تمام شده سهام خریداری شده و خالص ارزش فروش در پایان دوره (در پژوهش حاضر ارقام به دست آمده به میلیون ریال تقسیم شده است)	Gain
متغیر مستقل	رتبه مؤسسات حسابرسی	بر اساس رتبه اعلام شده از طرف جامعه حسابداران رسمی برای هر مؤسسه حسابرسی رتبه ۱، ۲، ۳ یا ۴ برای هر سال انتخاب شده است و اگر مؤسسه حسابرسی دارای رتبه یک باشد، عدد ۱، در غیر این صورت عدد صفر داده می‌شود.	Rank Audit
	مؤسسات حسابرسی ادغام شده	در صورتی که مؤسسه حسابرسی شرکت سرمایه‌پذیر با مؤسسه دیگر ادغام شده باشد، عدد ۱ و در غیر این صورت عدد صفر داده می‌شود	Merge Office
متغیرهای کنترلی	اندازه شرکت	لگاریتم طبیعی ارزش بازار کل سهام در طول سال	Size
	نسبت ارزش دفتری	نسبت ارزش دفتری به ارزش بازار شرکت سرمایه‌پذیر در طول سال	BM

ROA	سود خالص عملیاتی بر اساس کل دارایی‌ها شرکت سرمایه‌پذیر در طول سال	بازده دارایی‌ها
Leverage	نسبت کل بدهی‌ها بر اساس کل دارایی‌ها شرکت سرمایه‌پذیر	اهرم مالی
Turnover	نسبت تعداد سهام معامله شده به تعداد سهام منتشر شده شرکت سرمایه‌پذیر	نرخ گردش سهام
Return	بازده سهام شرکت سرمایه‌پذیر در ۱۲ ماه	بازده سهام
Beta	شدت تغییرات بازدهی سهام. کوواریانس بازده سهام و بازده بازار تقسیم بر واریانس بازده بازار شرکت	ضریب بتا
Holdingsize	لگاریتم ارزش بازار سهام خریداری شده توسط صندوق سرمایه‌گذاری مشترک	سهام بازار

تجزیه و تحلیل نتایج:

آمار توصیفی

آمار توصیفی شامل مجموعه‌ای از روش‌های است که برای جمع‌آوری، تلخیص، طبقه‌بندی و توصیف داده‌ها به کار می‌رود. در این پژوهش با توجه به این که متغیرهای مستقل شامل رتبه مؤسسات حسابرسی و مؤسسات حسابرسی ادغام شده به صورت متغیر اسمی دوجبه‌ای اندازه‌گیری شده‌اند، تفسیر نتایج میانگین و میانه مناسب نیست و بهترین روش برای تفسیر نتایج، استفاده از درصد و تعداد سال شرکت‌های متعلق به یک گروه خاص است

جدول ۳. آمار توصیفی متغیرهای مجازی پژوهش

متغیر	عدد یک		عدد صفر	
	فراوانی	درصد فراوانی	فراوانی	درصد فراوانی
مؤسسات حسابرسی با رتبه یک	۱۳۵۵	۰/۹۳	۹۲	۰/۰۷
مؤسسات حسابرسی ادغام شده	۱۸۱	۰/۱۲	۱۲۶۶	۰/۸۸

با توجه نتایج آمار توصیفی متغیرهای مستقل، متغیر مؤسسات حسابرسی با رتبه یک نشان می‌دهد که تعداد شرکت‌های زیادی از نمونه مورد نظر، تعداد ۱۳۵۵ (۰/۹۳) توسط مؤسسات حسابرسی شده‌اند که رتبه یک دارند و در نهایت در بین شرکت‌های مورد بررسی ۱۸۱ شرکت و تقریباً ۱۲٪ از نمونه توسط شرکت‌هایی حسابرسی شده‌اند که فرایند ادغام در آن‌ها صورت گرفته است. علاوه بر توصیف متغیرهای مستقل، متغیرهای کنترلی و متغیر وابسته در جدول ۲ خلاصه شده است.

جدول ۴: آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کمترین	بیشترین
سود معاملاتی	۲۲،۰۳۲	۳۵،۵۸۶	۲/۱۷	۱۲۶	۱۳۵،۱۰۳
نسبت ارزش دفتری	۰/۳۸	۰/۲۷	۰/۹۵	۰/۰۶	۱/۰۵
اندازه شرکت	۱۳/۸	۰/۸۱	-۰/۲۲	۱۲/۲۹	۱۵/۰۷
بازده دارایی‌ها	۰/۲۹	۰/۱۸	۰/۰۷	۰/۰۱	۰/۶۳
اهرم مالی	۰/۴۶	۰/۲۶	۰/۵۲	۰/۱۰	۰/۹۵
بازده سهام	۸۳/۰۴	۹۱/۲۲	۰/۸۷	-۲۸/۴۹	۳۰۰/۹۳
ضریب بتا	۱	۰/۶۰	۰/۴۱	-۰/۰۰۳	۲/۳۷
سهام بازار	۱۰/۴۲	۰/۶۱	۰/۳	۹/۳۰	۱۱/۵۷

آمار توصیفی متغیرهای پژوهش نشان می‌دهد که صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک با سرمایه‌گذاری در شرکت‌های سرمایه‌پذیر، به طور متوسط ۲۲،۰۳۲ میلیون ریال سود معاملاتی کسب کرده‌اند که بیشترین سود معاملاتی ۱۳۵،۱۰۳ و کمترین آن، ۱۲۶ میلیون ریال است. در شرکت‌های سرمایه‌پذیر که سود معاملاتی برای صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک به همراه داشته‌اند، نسبت ارزش دفتری، اندازه شرکت‌ها، بازده دارایی‌ها، اهرم مالی، بازده سهام، ضریب بتا، سهم بازار و به ترتیب میانگین‌های ۰/۳۸، ۱۳/۸، ۰/۲۹، ۰/۴۶، ۸۳/۰۴، ۱۰/۴۲ و ۱۱/۵۷ را به خود اختصاص داده‌اند.

آمار استنباطی

یکی از روش‌های مرسوم در تحلیل چندمتغیره، تکنیک رگرسیون خطی چندگانه است. بر اساس تحلیل رگرسیونی، یک رابطه خطی بین «متغیر پاسخ» با یک یا چند «متغیر توصیفی» برقرار می‌شود. از این رو در پژوهش حاضر از روش رگرسیون چندگانه برای تحلیل استفاده شده است. بر این اساس، فروض کلاسیک بررسی شده و از آزمون وایت برای تصحیح مدل استفاده گردید. با توجه به نتایج آزمون هم خطی چندگانه که برای متغیرهای مستقل و کنترلی پژوهش انجام شده است، هم خطی شدید بین هیچ یک از متغیرهای پژوهش وجود ندارد. علاوه بر این، برای بررسی دقیق‌تر تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته، از آزمون t welch به عنوان آزمون تکمیلی استفاده شده است. این آزمون زمانی استفاده می‌شود که فرض همگنی واریانس‌ها و تعداد نمونه‌ها در دو گروه با هم برابر نباشد. از این رو، آزمون فرضیات بر اساس دو روش رگرسیون چندگانه و آزمون t welch بیان شده است.

آزمون فرضیه اول:

فرضیه: رتبه یک بودن مؤسسه حسابداری شرکت‌های سرمایه‌پذیر، بر کسب سود معاملاتی صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک به طور مثبت تأثیر می‌گذارد.

جدول ۵. نتایج آزمون فرضیه اول

نام متغیر	ضریب تأثیر	خطای استاندارد	T	احتمال	VIF
مؤسسات حسابرسی با رتبه یک	۶۷۱۲	۲۷۶۶	۲/۴۳	۰/۰۱	۱/۰۹
نسبت ارزش دفتری	۱۱۳۵۳	۲۵۷۸	۴/۴	۰/۰۰	۱/۳۹
اندازه شرکت	-۲۹۰۸	۹۳۵	-۳/۱۱	۰/۰۰	۱/۴۹
بازده دارایی	-۱۷	۳۴۹۱	-۰/۰۱	۰/۹۹	۲/۳۰
اهرم مالی	۷۰۰	۲۵۱۵	۰/۲۸	۰/۷۸	۱/۸۴
بازده سهم	-۹/۲۷	۷/۷۵	-۱/۲۰	۰/۲۳	۱/۲۷
ضریب بتا	۲۰۵۸	۱۱۳۱	۱/۸۲	۰/۰۶	۱/۱۲
اندازه بازار	۴۴۷۶۳	۱۲۰۸	۲۷	۰/۰۰	۱/۳۳
اثرات ثابت	-۴۱۶۵۸۰	۱۴۳۰۳	-۲۹/۱۲	۰/۰۰	-
تعداد مشاهدات		۱۴۴۷			
مقدار آماره F		۱۹۷			
مقدار احتمال آماره F		۰/۰۰			
ضریب تعیین تعدیل شده		۰/۵۲			

باتوجه به نتایج جدول ۵ و با بررسی آماره متغیر مؤسسات حسابرسی با رتبه یک و مقدار احتمال آن مشخص می‌شود که شرکت‌های سرمایه‌پذیری که توسط مؤسسات حسابرسی با رتبه یک حسابرسی می‌شوند باعث افزایش سود معاملاتی به میزان ۶،۷۱۲ میلیون ریال می‌شود و باتوجه به این که مقدار احتمال آن کمتر از ۰/۰۵ است (۰/۰۰)، در سطح اطمینان ۰/۹۵، مؤسسات حسابرسی با رتبه یک تأثیر مثبت و معناداری بر سود معاملاتی صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک دارند. در این مدل، متغیرهای کنترلی نسبت ارزش دفتری و اندازه بازار، تأثیر مثبت و معنادار و اندازه شرکت تأثیر منفی و معناداری بر کسب سود معاملاتی صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک دارند.

جدول ۶. نتایج آزمون t welch

میانگین	انحراف معیار	
۱۲۴۴۸	۲۲۵۰	مؤسسه حسابرسی با رتبه غیر یک
۲۲۶۸۳	۹۸۴	مؤسسه حسابرسی با رتبه یک

با توجه به جدول ۶، میانگین سود معاملاتی شرکت‌های سرمایه‌پذیر که توسط مؤسسه حسابرسی با رتبه یک حسابرسی می‌شوند، بیشتر از شرکت‌هایی است که توسط مؤسسه‌های حسابرسی با رتبه دو، سه و چهار حسابرسی می‌شوند و نشان دهنده کسب سود معاملاتی بیشتر برای صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک در صورت سرمایه‌گذاری در شرکت‌های سرمایه‌پذیر حسابرسی شده با مؤسسات

حسابرسی رتبه یک است. از سویی دیگر برای استحکام نتایج و عدم تاثیر تعداد داده ها، از معیار انحراف معیار استفاده می شود. نتایج نشان می دهد که انحراف معیار سود معاملاتی شرکت های سرمایه پذیر که توسط مؤسسه حسابرسی رتبه یک حسابرسی می شوند کمتر از شرکت هایی است که توسط مؤسسه حسابرسی با رتبه دو، سه و چهار حسابرسی می شوند.

از این رو می توان باتوجه به آزمون های فوق به این نتیجه رسید، صندوق های سرمایه گذاری مشترکی در شرکت های سرمایه پذیر که توسط مؤسسات حسابرسی با رتبه یک حسابرسی می شوند، سود معاملاتی بیشتری کسب می کنند.

آزمون فرضیه دوم:

فرضیه: مؤسسات حسابرسی ادغام شده، بر کسب سود معاملاتی صندوق های سرمایه گذاری مشترک به طور مثبت و معناداری تأثیر می گذارد.

جدول ۷. نتایج آزمون فرضیه دوم

نام متغیر	ضریب تأثیر	خطای استاندارد	T	احتمال	VIF
مؤسسات حسابرسی ادغام شده	-۳۵۳۶	۱۹۷۵	-۱/۷۹	۰/۰۷	۱/۰۲
نسبت ارزش دفتری	۱۱۹۱۱	۲۵۷۳	۴/۶۳	۰/۰۰	۱/۳۹
اندازه شرکت	-۲۴۵۵	۹۰۷	-۲/۷	۰/۰۰	۱/۴۱
بازده دارایی	۲۱۳	۳۴۹۵	۰/۰۶	۰/۹۵	۲/۳۱
اهرم مالی	۳۲۳	۲۵۲۸	۰/۱۳	۰/۸۹	۱/۸۶
بازده سهم	-۹/۲۳	۷/۷۶	-۱/۱۹	۰/۲۳	۱/۲۷
ضریب بتا	۲۲۳۵	۱۱۳۲	۱/۹۷	۰/۰۴	۱/۱۲
اندازه بازار	۴۴۶۵۸	۱۲۰۸	۳۶/۹۴	۰/۰۰	۱/۳۲
اثرات ثابت	-۴۱۵۲۹۹	۱۴۳۶۳	-۲۸/۹۱	۰/۰۰	-
تعداد مشاهدات		۱۴۴۷			
مقدار آماره F		۱۹۷			
مقدار احتمال آماره F		۰/۰۰			
ضریب تعیین تعدیل شده		۰/۵۲			

باتوجه به نتایج در جدول ۷، با بررسی آماره متغیر مؤسسات حسابرسی ادغام شده و مقدار احتمال آن مشخص می شود که شرکت هایی که توسط مؤسسات حسابرسی بزرگ (ادغام شده) حسابرسی می شوند باعث کاهش سود معاملاتی به میزان ۳۵۳۶ میلیون ریال می شود و مقدار احتمال آن بیشتر از ۰/۰۵ است (۰/۰۷)، در سطح اطمینان ۰/۹۵، مؤسسات حسابداری ادغام شده تأثیر معنی دار و منفی بر سود معاملاتی صندوق های سرمایه گذاری مشترک ندارد. به عبارت دیگر، شرکت هایی که توسط مؤسسات

حسابرسی ادغام شده حسابرسی می‌شوند، نمی‌توانند سود معاملاتی شرکت‌ها را افزایش دهند. از سویی دیگر این ادغام موسسات حسابرسی به صورت شکلی بوده و عملکرد این موسسات را بهبود نمی‌بخشد. در این مدل، متغیرهای کنترلی نسبت ارزش دفتری، ضریب بتا و اندازه بازار، تأثیر مثبت و معنادار و اندازه شرکت تأثیر منفی و معناداری بر کسب سود معاملاتی صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک دارند.

جدول ۸. نتایج آزمون t welch

انحراف معیار	میانگین	
۱۰۲۴	۲۲۶۸۲	مؤسسه حسابرسی ادغام نشده
۲۱۲۲	۱۷۴۸۶	مؤسسه حسابرسی ادغام شده

باتوجه به جدول ۸، میانگین سود معاملاتی شرکت‌های سرمایه‌پذیر که توسط مؤسسه حسابرسی ادغام نشده حسابرسی می‌شوند، بیشتر از شرکت‌هایی است که توسط مؤسسه‌های حسابرسی ادغام شده حسابرسی می‌شوند و نشان دهنده کسب سود معاملاتی بیشتر برای صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک در صورت سرمایه‌گذاری در شرکت‌های سرمایه‌پذیر حسابرسی شده با موسسات حسابرسی ادغام نشده است. از سویی دیگر برای استحکام نتایج و عدم تأثیر تعداد داده‌ها، از معیار انحراف معیار استفاده می‌شود. نتایج نشان می‌دهد که انحراف معیار سود معاملاتی شرکت‌های سرمایه‌پذیر که توسط مؤسسه حسابرسی ادغام نشده حسابرسی می‌شوند کمتر از شرکت‌هایی است که توسط مؤسسه حسابرسی ادغام شده حسابرسی می‌شوند.

از این رو می‌توان باتوجه به آزمون‌های فوق به این نتیجه رسید، صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترکی در شرکت‌های سرمایه‌پذیر که توسط مؤسسات حسابرسی ادغام نشده حسابرسی می‌شوند، سود معاملاتی بیشتری کسب می‌کنند و عبارت دیگر، مؤسسات حسابرسی ادغام شده شرکت‌های سرمایه‌پذیر تأثیر مثبت و معناداری بر کسب سود معاملاتی بیشتر برای صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک ندارد.

از این رو می‌توان به یک نتیجه کلی رسید که اندازه حسابرسی شرکت سرمایه‌پذیر می‌تواند به صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک این آگاهی را بدهد که شرکت‌های سرمایه‌پذیری که توسط مؤسسات حسابرسی با رتبه یک حسابرسی می‌شوند، اطلاعات مفیدی ارائه می‌دهند که سود معاملاتی بیشتری برای صندوق‌های سرمایه‌گذاری به همراه دارد و شرکت‌های سرمایه‌پذیری که توسط مؤسسات حسابرسی ادغام شده حسابرسی می‌شوند، اطلاعات باکیفیت کمتری تولید کرده و به طور معنادار سود معاملاتی را تحت تأثیر قرار نمی‌دهند.

بحث و نتیجه‌گیری

باتوجه به گستردگی بازار سرمایه در حال حاضر، یکی از ارکان اصلی سرمایه‌گذاری، صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک هستند که با کسب اطلاعات از منابع مختلف، شروع به سرمایه‌گذاری کارا در شرکت‌های می‌کنند. یکی از منابع اطلاعاتی که صندوق‌ها می‌توانند به آن اتکا کنند، صورت‌های مالی است که کیفیت آن‌ها توسط مؤسسات حسابرسی گواهی می‌شود. این مؤسسات، نقش مهمی در

اطمینان از صحت و شفافیت اطلاعات مالی شرکت‌ها ایفا می‌کند. این امر می‌تواند به صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک کمک کند تا تصمیمات آگاهانه‌تری در مورد شرکت سرمایه‌پذیر بگیرند. اندازه مؤسسه حسابرسی یکی از عوامل مؤثر بر کیفیت گزارش‌های اطمینان‌بخشی آن‌ها است. پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر اندازه و ویژگی‌های موسسات حسابرسی بر سود معاملاتی صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک انجام شد. نتایج نشان داد که رتبه‌بندی موسسات حسابرسی تأثیر مثبت و معناداری بر سود معاملاتی صندوق‌ها دارد. به عبارت دیگر، صندوق‌هایی که در شرکت‌هایی سرمایه‌گذاری می‌کنند که توسط موسسات حسابرسی با رتبه یک حسابرسی می‌شوند، سود معاملاتی بیشتری کسب می‌کنند. نتایج این پژوهش با نتایج [۱۲] و [۱۴] که به نقش حسابرس در مدیریت سود شرکت‌ها پرداخته شده است مطابقت دارد.

با این حال، نتایج پژوهش نشان داد که ادغام موسسات حسابرسی لزوماً به بهبود کیفیت حسابرسی و افزایش سود معاملاتی صندوق‌ها منجر نمی‌شود. نتایج پژوهش با نتایج پژوهش [۸]، [۱۸] و [۱۵] مطابقت دارد. یکی از محدودیت‌های این پژوهش، نبود اطلاعات کامل در مورد برخی از صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک بود. این امر باعث کاهش حجم نمونه و احتمالاً تأثیرگذاری بر نتایج کلی پژوهش شده است. بر اساس نتایج به‌دست‌آمده و نتایج مطالعات قبل، به صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک پیشنهاد می‌شود که رتبه مؤسسات حسابرسی شرکت‌های سرمایه‌پذیر را در نظر گرفته و از سویی دیگر در شرکت‌هایی که با مؤسسات حسابرسی ادغام شده حسابرسی شده‌اند، احتیاط داشته باشند. به محققان و پژوهشگران علاقه‌مند به پژوهش در زمینه صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک پیشنهاد می‌شود تأثیر اندازه حسابرس شرکت‌های سرمایه‌پذیر را بر سایر عوامل مؤثر بر سود معاملاتی، مانند کیفیت مدیریت شرکت، پیچیدگی فعالیت‌های شرکت و ریسک‌های مالی شرکت بررسی کنند. همچنین به پژوهشگران پیشنهاد می‌شود که تأثیر اندازه حسابرس شرکت سرمایه‌پذیر در بازه‌های زمانی، مانند دوره‌های رونق و رکود اقتصادی بررسی نمایند.

فهرست منابع

۱. تاجمیر ریاحی، حامد، اسمعیلی اتوئی، سلمان، حبیبی، محمدحسن. (۱۳۹۶). "بررسی کارایی صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک بر اساس مدل‌های تحلیل پوششی داده‌ها". **پژوهش در مدیریت تولید و عملیات**، (۱)۷، صص ۸۳-۱۰۳.
۲. سینایی، حسنعلی، مهربانی، علی، بصیرزاده، هادی، صمندر، مهسا. (۱۳۹۵). "تشکیل پرتفوی از صندوق‌های سرمایه‌گذاری سهامی با استفاده از مدل کمینه‌سازی ندامت مورد انتظار". <https://civilica.com/doc/۱۸۲۰۹۶۹>
۳. خاک‌زاد بناب، مهرداد، میرزایی صلیحی، آيسان. (۱۴۰۱). "بررسی تأثیر کیفیت حسابرسی بر عملکرد مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران". . . . <https://civilica.com/doc/۱۵۶۸۸۴۳>
۴. (۱۳۹۱). **دستورالعمل طبقه بندی موسسات حسابرسی سازمان بورس اوراق بهادار تهران**، تهران، سازمان بورس اوراق بهادار تهران.
۵. رحیمی‌نژاد، اسماعیل. (۱۳۹۱). **عملکرد صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک در ایران**، تهران، ایران، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی. <https://sid.ir/paper/۸۰۳۸۳۶/fa>
۶. زمهریلو، سمیرا، منصور فر، غلامرضا، غیور، فرزاد. (۱۳۹۹). "تبیین عوامل مؤثر بر صدور و ابطال واحدهای صندوق سرمایه‌گذاری مشترک - مقایسه رفتار صندوق‌های سرمایه‌گذاری در سهام و صندوق‌های سرمایه‌گذاری با درآمد ثابت". **راهبرد مدیریت مالی**، (۲۹)۸، صص ۶۱-۷۰.

۷. (۱۳۹۹). "مجله حسابدار رسمی، شماره ۵، صفحه ۲۷.
۸. محمدرضایی، فخرالدین، فرجی، امید، فتاحی دولت‌آبادی، فروزان. (۱۴۰۱). "ادغام مؤسسات حسابرسی و تأخیر در گزارش حسابرسی: بررسی استدلال‌های متناقض". **پیشرفت‌های حسابداری**، ۱۱(۱)، صص ۳۰۹-۲۷۷.
۹. مشایخ، شهناز، قدرتی، منا، محمدی، فائزه. (۱۳۹۰). "مروری بر صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک و شاخصی". **حسابداری و منافع اجتماعی**، ۱(۱)، صص ۵۹-۸۴.
۱۰. مشایخ، شهناز، شمس، زهرا. (۱۳۹۷). "رابطه کیفیت حسابرسی و ارتباط با ارزش سود و ارزش دفتری سرمایه با نگاهی بر رتبه‌بندی مؤسسات حسابرسی معتمد سازمان بورس و اوراق بهادار تهران". **تحقیقات حسابداری و حسابرسی (تحقیقات حسابداری)**، انجمن حسابداری ایران، ۱۰(۳۸)، صص ۳۹-۵۴.
۱۱. مهربان پور، محمدرضا، سید علی‌اکبر بهطهائی پور. (۱۳۹۳). "بررسی عوامل مؤثر بر کیفیت حسابرسی و مقایسه نحوه رتبه‌بندی مؤسسات حسابرسی در ایران با سایر مؤسسات بین‌المللی". **کنفرانس بین‌المللی حسابداری، اقتصاد و مدیریت مالی**، تهران.
۱۲. میرزا محمدی، محمدعلی، علاچی، معصومه، محمدی امین، لیلا. (۱۳۹۹). "تأثیر محافظه‌کاری حسابرسی و رتبه‌بندی مؤسسات حسابرسی بر مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی". **چشم‌انداز حسابداری و مدیریت**، ۳(۲۳)، صص ۱-۱۵.
۱۳. نامداری، محسن، فلاح شمس، میر فیض، کردلوئی، حمیدرضا، خانمحمدی، محمد حامد، احمدی، فائق. (۱۴۰۲). "ساختار مالکیت، کیفیت حسابرسی و مدیریت سود واقعی - شناخت اثرات متقابل هم‌زمان". **فصلنامه بورس اوراق بهادار**، ۱۶(۶۱)، صص ۲۰۰-۱۸۱.
14. Chen, T., Harford, J., Lin, C. (2015). "Do analysts matter for governance? Evidence from natural experiments". **Journal of Financial Economics** ، 115 ، PP: 383-410.
15. Choi, J. H., Kim, S., Raman, K. K. (2017). "Did the 1998 merger of Price Waterhouse and Coopers & Lybrand increase audit quality?" **Contemporary Accounting Research** 34 ، (2) ، PP: 1071-1102.
16. DeAngelo, L. (1981). "Auditor Size and Audit Quality". **Journal of Accounting and Economics** ، 3 ، PP: 297-322.
17. Hope, O., Kristian, Rao, P., Xu, Y., Yue, H. (2021). "Information Sharing Between Mutual Funds and Auditors". Available at SSRN ، <https://ssrn.com/abstract=3313541> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3313541>
18. Gong, Q., Li, O. Z., Lin, Y., Wu, L. (2016). "On the benefits of audit market consolidation: Evidence from merged audit firms". **The Accounting Review** ، 91(2) ، PP: 463-488.
19. Knechel, W. R., Rouse, P., Schelleman, C. (2009). "A modified audit production framework: evaluating the relative efficiency of audit engagements". **The Accounting Review** 84 ، (5) ، PP: 1607-1638.
20. Nelson, M., Tan, H. T. (2005). "Judgment and decision making research in auditing: a task, person and interpersonal interaction perspective". **Auditing: A Journal of Practice & Theory** 24 ، (Supplement) ، PP: 41-71.
21. Oroud, Y., Almashaqbeh, M., Almahadin, H., Hashem, A., Altarawneh, M. (2023). "The effect of audit quality as a moderator on the relationship between financial performance indicators and the stock return". **Decision Science Letters** 12 ، (2) ، PP: 191-198

The Role of Audit Institutions' Size of Investee Company on Trading Profit Gaining of Mutual Funds

Gholamreza Soleimany Amiri¹©

Professor, Department of Accounting, Faculty of Economic and Social Sciences, AlZahra University, Tehran, Iran

Mahdiye Heydary Farahany

PhD student, Department of Accounting, Faculty of Economic and Social Sciences, AlZahra University, Tehran, Iran

(Received: February 20, 2024; Accepted: November 04, 2024)

The size of an auditing firm is recognized as a key factor in the quality of auditing services. Larger firms, due to their greater financial resources, more specialized workforce, and stronger infrastructure, are able to provide higher quality auditing services. This higher quality reduces information risk and increases investor confidence in the fund's financial statements. Consequently, investors are more confident in buying and selling fund units, which can lead to increased trading volume and ultimately, higher trading profits for the fund. The current research aims to investigate the role of audit institution of the investee company on trading profit gaining of mutual funds. To this end, the data for 18 funds during 2017 to 2022 was gathered, and finally 1447 companies that had trading profit for mutual funds, were selected. In order to analyze the data, the multiple regression and Welch's t-test were used. The results indicated that the financial statements audited by the first ranked audit institutions and the integrated audit institutions are effective in trading profit gaining of mutual funds. In other words, investee companies whose financial statements are audited by first ranked audit institutions, bring more trading profit for mutual funds. On the other hand, investee companies audited by integrated audit institutions reduce the trading profits of mutual funds.

Keywords: Mutual Fund, Auditor of Investee Company, Companies Ranking, Integrated Audit Institutions.

---

¹ gh.soleymani@alzahra.ac.ir © (Corresponding Author)